

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי כ"א אדר א' תשע"ט | דף היומי בבלי: חולין צא.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן שנ"ט עד תחילת סימן ש"ס.
מוסר: דבר בעיתו פרק ג' מ"וכל זה בא" עד תחילת פרק ד'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'.

הדף היומי בהלכה

דיני ה'כרמלית' - מדאורייתא ומדרבנן

דבר, ואסור להוציא ממנה לרשות הרבים, ולהיפך; אבל מדרבנן, החמירו חכמים ואסרו בה איסורים שונים, המשתנים על פי גודלה, כדלהלן.
ורשות היחיד שהקפתה במחיצות נעשתה לשם דירה, וכגון חצר שלפני הבית, שמן הסתם היא מוקפת לשם דירה - בכל גודל שהוא דינה כרשות היחיד לכל דבר.

[שו"ע שנט, א, משנ"ב א, וביה"ל ד"ה רחבה]

'כרמלית', היא מקום שמדאורייתא אינו רשות היחיד ואינו רשות הרבים, וחכמינו ז"ל אסרוה כרשות הרבים, דהיינו שאסרו לטלטל בתוכה לטווח של יותר מארבע אמות, וכן להעביר חפצים ממנה לרשות היחיד, ולהיפך; ואסרו גם להעביר חפצים ממנה לרשות הרבים, ולהיפך.

ורשות היחיד שהקפתה במחיצות לא נעשתה לשם 'דירה' (ראה שולחן ערוך שנה, ב) - מדאורייתא רשות היחיד היא לכל

הדף היומי בהלכה

מדוע אסור לטלטל ברשות היחיד גדולה שלא הוקפה לשם 'דירה'?

לדירה, ולהיפך.
והחשיבוה חכמים ככרמלית גם לענין העברת חפץ ממנה לכרמלית, ומכרמלית אליה, למרות שמרשות היחיד (שהוקפה לדירה) אסור להוציא לכרמלית; כיון שאם נאסור זאת, יסברו שהמקום נחשב לרשות היחיד אף מדרבנן, ויבואו לטלטל בתוכו, וישוב החשש שיבואו לטלטל גם ברשות הרבים.

[שו"ע שנט, א, וביה"ל ד"ה רחבה; שו"ע שמו, ג, ומשנ"ב טז-יז]

בהמשך לאמור: רשות היחיד שהקפתה במחיצות לא נעשתה לשם 'דירה', אשר שטחה הוא יותר מ'בית סאתים' (כ"ב-1,152, 1,658 מ"ר, לשיטות השונות) - מחמת גודלה, דומה היא לרשות הרבים, וחששו חכמינו ז"ל שמתוך שיטלטלו חפצים בתוכה, יבואו לטלטל ברשות הרבים; ולכן אסרוה כ'כרמלית', דהיינו שאסרו לטלטל בתוכה לטווח של יותר מארבע אמות, וכן להעביר חפצים ממנה לרשות הרבים, וממנה לרשות היחיד שהוקפה

מהי ה'קולא' המיוחדת בנוגע לחצר אחורית של בית מגורים?

במהותן. ויש חולקים על איסור זה, ובשעת הדחק ניתן להקל. וחצר אחורית של בית מגורים, גם כשלא הוקפה לדירה, אין בה איסור זה, כיון שאינה כה שונה במהותה מבית המגורים. ורשות היחיד שלא הוקפה לדירה, ושטחה פחות מבית סאתיים - דינה כרשות ששטחה בית סאתיים, ויש אומרים שדינה כרשות היחיד שהוקפה לדירה.

[משנ"ב שנט, ג, וביה"ל א ד"ה רחבה; ביאורים ומוספים דרשו, 2; ביה"ל שנה, ט ד"ה קרפף]

בהמשך לאמור: רשות היחיד שלא הוקפה לשם 'דירה', ושטחה 'בית סאתיים' במדויק - דינה כרשות היחיד, ולכן אסור גם להעביר חפצים ממנה לרשות דומה ששטחה יותר מבית סאתיים (ראה לעיל), או ל'כרמלית'.

אולם, אסור להעביר חפצים מבית מגורים לתוכה, ולהיפך; דהיינו, אף כשמדובר ברשויות השייכות לאדם אחד, או שעשו ביניהם עירוב חצרות.

וטעם האיסור, משום ששתי רשויות אלו שונות לחלוטין

הסיפור היומי

כשהיו התלמידים משתובבים יתר על
המידה, היה המלמד מסנן מבין שיניו תיבות
משונות, והיה הדבר נשמע כאילו הוא "מברך"
(בלשון נקיה) אותם בשפה ההונגרית...

רק בסוף שנת הלימודים התברר: אלו לא קללות, אלא שמות של אבנים יקרות

והנה, בסוף שנת לימודיהם אצלו, ניגשו אליו כמה תלמידים לבקש מחילה על שהפריעו לו וגרמו לו לבוא לידי רוגז, עד שפלט מפיו עליהם מילות גנאי וקללות.

פתח המלמד את החומש והראה להם את דברי התרגום על שמות האבנים שעל החושן: "סִמְקוֹן יִרְקוֹן וּבִרְקוֹן... קִנְפִירִי... טְרַקְיָא... וּפְנִטְרִי", והסביר להם שבשעה שכמעט והגיע לידי כעס על תלמידיו היקרים ורצה לקרר את כעסו, היה חוזר בפיו את השמות הללו "קנכרי... טרקיא... פנטרי" ובוזה היה מזכיר לעצמו כי כל התלמידים הם אבנים יקרות ונשמות טהורות, ועל ידי כך סר כעסו מעליהם.

(באר הפרשה ויק"פ תשע"ח)

שח הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: שמעתי בשם הגאון האדיר פה מפיך מרגליות הגר"א ואקסמאן שליט"א ראש ישיבת 'מאור יצחק', שלמד 'פרק בחינוך' מהנהגת המלמד שלו בימי ילדותו.

אותו מלמד היה מניצולי המלחמה, ובכל עת שהיו הנערים - התלמידים, יוצאים מגדרם ומתנהגים בשובבות יתר, היה מסנן מבין שיניו תיבות משונות, והיה הדבר נשמע כאילו הוא 'מברכם' (בלשון נקיה) ב'ברכות' בשפה ההונגרית (מוצאו של המלמד היה מהונגריה) מרוב כעסו עליהם. ותמיד היו התלמידים מהרהרים לעצמם: נעבעך (מסכן), רחמנות על אדם למוד סבל כמותו - שהרי מניצולי המלחמה הוא - שמחמת מרירותו מגיע לידי כך.

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

"התאכסנו יחד באותו חדר" - סיפר גיסו הגאון רבי אריה שכטר שליט"א - "בלילות הוא חלם את החזון איש, והיה מתווכח איתו בלימוד, ובבוקר היה מספר לנו על איזה נושא הם דיברו בחלום"

אחר מיטתו של הגאון האדיר רבי יחזקאל ברטלר זצ"ל שנסתלק השבוע

על עומק התקשרותו עם ה'חזון איש', נוכל ללמוד מהעובדה שלאחר פטירת ה'חזון איש' הסכימו הכל, אף אחיו של ה'חזון איש', הגאון רבי מאיר קרליץ זצ"ל, שר' חאצקל יניח את התפילין של ה'חזון איש'. ובכל ערב שבת היה מחזיר את התפילין לרבי מאיר, ושב ביום ראשון לשאלן ולהניחם במשך השבוע.

כשהיה ילד קטן בן שבע, לאחר השואה האיומה, למד בבתי אבות פוניבז'. באחד מביקוריו של הרב מפוניבז' זצ"ל בבתי אבות, הוא נאם בפני התלמידים, ורצה לקרב את לבם ל'עולם התורה'. בתוך דבריו אמר: "המהר"ם אומר 'מקשין העולם'... על איזה עולם הוא מדבר? עולם החייטים? עולם הנגרים? עולם התורה!! זהו 'העולם'!!"

בתום דבריו נגש אליו העילוי הצעיר 'חאצקל ברטלר' ואמר לו: "מדוע נזקק הרב להביא ראיה על עולם התורה מ'מקשין העולם' של המהר"ם, הרי הגמ' כבר אומרת: 'כולי עלמא לא פליגי!' ומני אז הבינו הכל שמתנוצץ כאן אור גדול.

וכך ספד לו ידידו הגאון רבי דב לנדאו שליט"א: "מה אדיר היה בגאונותו, גאונות מדהימה לבבות, עמקות בלתי נדלית של הבנה חדה וחודרת, חושפת מעמקי חכמה בשרשי אמיתות התורה, בכל אשר עסק ודיבר. כל מי שרק עסק עמו בדברי תורה, היה נפעם ונרעש מעצמת חכמתו ותפיסתו בכל מקצועות התורה, והכל ביושר חשיבה והבנה חדה ודקה עד מאוד, מפליאה ומשכנעת כל לב מבין. אמת אמת תפסיה להאי..."

רבי דב סיפר שר' חאצקל זצ"ל אמר לו בשם ה'חזון איש', שאדם מוכשר צריך ללחום נגד הכשרונות הגורמים לו לחשוב שהכל הולך בנקל. וראויים הדברים למי שאמרם, כפי שסיפרו תלמידיו שלמרות כשרונותיו האדירים, היה עמל פעם אחר פעם להבין כל תג ותג, בעומק העיון.

בפטירתו של רבי יחזקאל איבד 'עולם התורה' מושג של 'שקיעות' ומושג של 'בקיאות'. מושג של 'גאונות' ומושג של 'עמל'. לא נותר לנו אלא לזכור את המושגים, לתפוס בקצותם, ולנסות להידמות לקצות דרכיו.

הרב ישראל ליוש שליט"א
"מה הוא עשה?" - שאלו יהודים ששמעו על פטירתו של הגאון הגדול רבי יחזקאל ברטלר זצ"ל, ולא הכירו אותו. "באיזה תפקיד תורני הוא שימש?" - הוסיפו לברר.

אבל לא, הוא לא שימש באף תפקיד תורני, הוא פשוט מילא את תפקידו בעולם, במלוא מובן המילה...
ואם נתעקש בכל אופן להגדיר מה הוא היה, אז הוא היה 'תלמיד חכם'... עד כמה שבכוחן של מילים פשוטות אלו, להכיל עוצמות גבוהות כל כך של 'ידיעת התורה', 'יגיעת התורה', עמקות וסברה ישרה...

מעטים הם בני האדם שרמתם הלימודית כה גבוהה, ואינם משמשים באף משרה תורנית, או מתעטרים בתואר תורני כלשהו. זו היתה - ללא ספק - ענווה וצניעות. אבל זה גם נבע משום שאין תפקיד תורני כלשהו שיכול להכיל את השגותיו הגבוהות בלימוד, ומעטים היו הלמדנים שהשיגו את כישוריו, והבינו את שיחו...

התואר היחיד אותו קנה בזכות ולא בחסד, הוא: "תלמידו המובהק ושואב נאמן מים רבים, ממאור קדשו של רבינו הגדול ה'חזון איש' זצ"ל", כפי שהגדיר אותו ידידו, הגאון הגדול רבי דב לנדו שליט"א.

גיסו הגאון רבי אריה שכטר שליט"א סיפר בלוויה, שבהיותו נער כבן חמש עשרה בא אליו בן דודו הגאון רבי דוד פרנקל זצ"ל בשליחות מרן ה'חזון איש', ואמר לו בטענה כלשהיא שה'חזון איש' קורא לו.

כשהגיע אליו, ביקש ממנו ה'חזון איש' שיוציא מהארון גמרא 'בבא קמא' והחל ללמוד איתו בחברותא, ומאותו יום למדו כל יום, במשך ארבע וחצי שנים, כארבע שעות...

מאז, לא זזה ידו מתוך ידו. ר' יחזקאל למד עם ה'חזון איש', אכל אצלו, ואף ישן איתו בחדרו... עד אותו ליל שבת המר והנמהר. לאחר שלמדו וחזרו מהטיול הקבוע, מרן ה'חזון איש' לא חש בטוב וביקש מר' יחזקאל שיחזיק לו את הראש, וכך הוא נסתלק לבית עולמו בתוך ידיו של תלמידו הנאמן, חביבו כבנו...

לאחר פטירת מורו ורובו ה'חזון איש', הוא עבר ללמוד בשיבת 'מיר' בירושלים. "התאכסנו יחד באותו חדר" - מספר גיסו הג"ר אריה שכטר שליט"א - "בלילות הוא חלם את החזון איש, והיה מתווכח איתו בלימוד. ובבוקר הוא היה מספר לנו על איזה נושא הם דיברו בחלום..."

מנהל החידוד אזהב שוקולד?

פורים בפתח, והשאלות הקבועות חוזרות מדי שנה.
האם ניתן לשלוח סוכריות לסבא?
ומה שלחנו שנה שעברה לדוד מבני ברק?
וכמובן מה ניתן השנה למלמד בחיידר?
ואיך נצליח להגיע לידידנו באלעד.

יש לנו הצעה מיוחדת עבורכם

לרגל הוצאת הכרך החמישי בסדרת הספרים המצליחה 'לקראת שבת' ו'יקרא א'-פסח

ארגון 'דרשו' ו'אחינו' יוצאים במבצע ענק, של מתנות יוקרה שישמחו מאוד אתכם ואת המקבלים ממכם. והמשלוח עלינו.
תרמו לארגון 'אחינו' החל מ-18 ש"ח לחודש, וקבלו או שלחו לידיכם מגוון מתנות עד לשווי של 1687 ש"ח, ובנוסף קבלו כרטיסי הגרלה בסכום מצטבר של 50.000 ש"ח.

מסלול
25 מס'

תורמים 18 ש"ח למשך 16 חודשים סך התרומה 288 ש"ח
ומקבלים מתנות ללא הגרלה בשווי

538

ש"ח

סט 'משנה ברורה' 'דרשו'
ספר 'לקראת שבת' שמות ב' - פורים
או 'לקראת שבת' ו'יקרא א'-פסח
2 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול
24 מס'

תורמים 18 ש"ח למשך 6 חודשים סך התרומה 108 ש"ח
ומקבלים מתנות ללא הגרלה בשווי

212

ש"ח

ספר 'לקראת שבת' שמות ב' - פורים
ספר 'לקראת שבת' ו'יקרא א'-פסח
בקבוק יין MOSCATO / היוצר
כרטיס הגרלה על 50.000 ש"ח

להצטרפות וקבלת המתנות:

* בקבוק יין ניתן לבחירה: PRIVATE COLLECTION - MOSCATO כרמל מזרחי - הכשר הרב רובין או 'היוצר - בראשית' בהכשר בד"ץ העדה החרדית

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית להיוזק
ועידוד לימוד התורה

לתשומת לבכם: 'לקראת שבת' שמות ב' עם קובץ מיוחד וסיפורים מרתקים לימי הפורים. ובכרך 'ויקרא א' קובץ ענק ומיוחד, עם סיפורים וראיונות מרתקים בענייני חג הפסח.

מסלול
מס' 27

תורמים 18 ש"ח למשך 17 חודשים סך התרומה 306 ש"ח
ומקבלים מתנות ללא הגרלה בשווי

600
ש"ח

סט 'משנה ברורה' 'דרשו'
סט 'דרש דוד' על המועדים 2 כרכים
בקבוק יין MOSCATO / היוצר
2 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח

מסלול
מס' 26

תורמים 36 ש"ח למשך 25 חודשים סך התרומה 900 ש"ח
ומקבלים מתנות ללא הגרלה בשווי

1687
ש"ח

סט 'משנה ברורה' 'דרשו'
סט 'הפץ חיים' ו'שמירת הלשון' 'דרשו'
'חמשה חומשי תורה' בכרך אחד 'דרשו'
סט 'דרש דוד' על התורה 3 כרכים
גביע כסף
בקבוק יין MOSCATO / היוצר
10 כרטיסי הגרלה על 50.000 ש"ח

מוקד 'דרשו' 02-5609000

ב'לוח שנה' שתלוי בגן עדן מאירה שנת תשמ"ט ב"אור ירקות" - וזה לא שיבוש של "אור יָרְקוֹת": באותה שנה הומצא המוצר שהציל המוני יהודים ממיליוני ואף מיליארדי איסורים

30 שנה לירק ללא תולעים: המוצר שכולם מכירים, אבל לא מכירים את הסיפור הקטן שמאחוריו

בכיס. בהזדמנות הראשונה הרים אליו טלפון, הציג את עצמו כרב שעוסק בכשרות ואמר: "אני מוצא לנכון להודות לכם על מעשיכם החשובים! דעו כי זכות גדולה התגלגלה לידכם!" הוא הוסיף עוד כמה מילות שבח ובכך - פחות או יותר - הסתיימה שיחת הטלפון.

חלף זמן עד שנסגר המעגל, כלומר, עד שהגיעה לידיעת הרב מה פעלה אותה שיחת טלפון בודדת: מאחר שהשיווק לא תפס בתחילת הדרך - בעיקר בגין מודעות נמוכה בנושא מצד הציבור - רפתה ידו של היצרן, ואילו הקשיים הוסיפו ונערמו, הן מקצועיים והן כלכליים. עוד תחלופנה כמה שנים עד שהניסיון יוכיח למגדלים מה הן שיטות הגידול המוצלחות והמהודרות ביותר, בינתיים הם מתנסים ולא זוכים לתגובות אוהדות מצד הציבור - שכאמור עדיין לא מודע לעצמת המהפך שמתרחשת בצלחתו. הקשיים הצטברו עד לכדי שבירה. ואז, בדיוק אז, הגיעה שיחת הטלפון של הרב: "אני מוצא לנכון להודות לכם על מעשיכם החשובים! דעו כי זכות גדולה התגלגלה לידכם!" וכו'.

המילים שיצאו מלב אוהב ואהוד נכנסו ללב היצרן. זריקת העידוד נמסכה באבריו והוא קיבל כוחות מחודשים להתמיד בהתמודדות. לא שהקשיים הסתיימו אז, ממש לא. אך תקופת הפיתוח התחלקה לשתיים - "לפני שיחת הטלפון" ו"אחרי שיחת הטלפון". לפני אותה שיחה לא בטח היצרן בהצלחתו. הוא השקיע, ככל המשקיעים, מתוך רצון להצליח, אך פחד הכישלון לא סר ממנו. אך החל מאותה שיחת טלפון השתכנע שהצלחה בוא תבוא. אם אותו רב שהתקשר אליו כל-כך משוכנע בנחיצות הפתרון, מסתמא קיימים עוד מאה רבנים שסבורים כמותו אך לא התקשרו, ומאחורי מאת הרבנים ניצבים אלפי ורבבות שומעי לקחם שבעזרתם תבצע מהפכת הכשרות המבורכת.

חזון שהוכיח את עצמו - והכל בזכות אדם אחד שידע לומר את המילה הטובה ברגע הנכון. כוחה של מילה!

(איש לרעהו ויקהל תשע"ד)

שנת תשמ"ט זכורה לרבים בשל אירועים פוליטיים כאלו ואחרים שהתרחשו בה. אין מי שזוכר אותה כשנה דרמטית בתחומים אחרים. אך ב"לוח שנת תשמ"ט" שתלוי בגן עדן, מאירה אותה שנה ב"אור ירקות" - וזה לא שיבוש של "אור ירקות": בשנת תשמ"ט הומצא המוצר "ירק ללא חרקים" ויהודים שומרי תורה ומצוות ניצלו מאז ממיליוני ואף מיליארדי איסורים. החל מאותה שנה חדלו החסה הכרוב והפטרוזיליה מלהיות "בשריים" וחזרו להיות פרווה; הכוסברה השמיר והברוקולי הפסיקו להכשיל את הרבים. אין מי שלא מכיר את המוצר, וכמעט אין מי שכן מכיר את הסיפור הקטן שמסתתר מאחורי אותו פיתוח. סיפר אותו הרב יואל שוורץ שליט"א - ממחוללי מהפכת כשרות הירקות - בשם אחד ממגדלי הירקות ללא תולעים בארץ ישראל. כותב השורות זוכר כיצד ביקר בתערוכה לפיתוחים יהודיים שהתקיימה ב'בניי האומה' בירושלים. בין המוצגים שם התבוננו המבקרים במתקן שייצג את המהפכה העתידנית של ירקות ללא חרקים. התוכנית הייתה מורכבת מכמה שלבים שכללו חיטוי, הקמת חממות מתאימות ופיזור מלכודות יעילות. זה היה מלהיב, אך דלף ממנו ניחוח של אפיזודה. אף אחד שם לא האמין שבתוך שנים ספורות אכן יכבוש המוצר את צלחותיהם של מיליוני נפשות בארץ ובעולם.

בשנת תשמ"ט החלו בגידול המסחרי של הירקות, אך ככל מוצר חדש הוא התקשה לפרוץ לשוק. מעט אנשים התייחסו אליו בשימת הלב הראויה, למרות האיסורים מדאורייתא שנכרכו בירקות הרגילים - כוחו של הרגל! גם אלו שהקפידו לא להיכשל על ידי בדיקה מדוקדקת של הירקות בהתאם להוראות הרבנים, נאלצו להשקיע זמן רב וכוחות נפש לא מעטים על מנת להבטיח שהירק יהא כשר בתכלית.

באותם ימים הבחין אחד הרבנים שליט"א במוצר החדש. כרב שעוסק בכשרות קלט מיד את חשיבותו האדירה, ואת הפוטנציאל הרוחני האדיר הגלום בו. הפעולה הראשונה שעשה הרב הייתה תלישת מספר הטלפון של היצרן מעל גבי האריזה, והטמנתו

יום לפני האירוע אירע לפתע פנצ'ר רציני ביותר. חברת החשמל ניתקה את הזרם לישיבה, עקב חוב של 40 אלף שקלים - - - על תסריט גרוע כזה איש לא חשב. ביזיונות שכאלו... מה עושים?

במטוס, בדיוק ליד טיפוס אנטי דתי, התיישב ראש הישיבה והחל לגלגל שיחה עם שכנו לטיסה, שמצידו לא הסיט את עיניו מהחלון אפילו לשניה

אמרתי לו שהוא נראה יהודי טוב, והסברתי לו שאני פוגש לפעמים אנשי עסקים בתחום שלו, ואם יהיו לי פרטיו, אוכל לקשר ביניהם.
הוא נתן לי את כרטיס הביקור, ונפרדנו לשלום."

שיחה נחמדה ותרומה נכבדה

עברה חצי שנה שבמהלכה לא נעשה כל שימוש בכרטיס. אולם לפני פורים החל משהו להסתמן. הזדמן לראש הישיבה לפגוש יהודי שנזקק לעזרה מסוימת כדי לקדם עסקה בחו"ל, והוא חשב על דרכים לסייע לו. לפתע נצנץ בזיכרונו משהו עמום. הוא בדק וגילה כי מדובר בדיוק באותה מדינה בה פועל האיש שפגש בשעתו במטוס. אולי הוא יכול להיות כתובת מתאימה?
הוא הרים אליו טלפון. בתחילה הלה כלל לא זיהה במי מדובר אולם לבסוף נזכר באחת: "אה, אתה החרדי הנחמד מהמטוס" כך קרא בקול גדול.

ראש הישיבה שמח לגלות כי נשאר אצל שותפו לטיסה רושם חיובי. הוא סח לו את העניין שלשמו התקשר, ואחר כך שוחחו כבר על עוד דברים. האיש שיתף את ראש הישיבה במצבו של אביו החולה, וכך נוצר משמים גרעין התחלתי של קשר.
לקראת ראש השנה, התקשר אליו ראש הישיבה שוב. האיש לא ענה, והוא השאיר לו הודעה עם איחולים לשנה החדשה וכן התעניין בשלום האב החולה.

לאחר כמה ימים התקשר אליו האיש בחזרה. התברר שהטלפון הגיע בזמן מאוד מיוחד. אביו של האיש נפטר, והוא יושב כעת שבעה בביתו. ראש הישיבה החליט על אתר להגיע לנחמו בכבודו ובעצמו. האיש נרגש מהמחווה, והוא שוחח עם הרב שעה ארוכה. לסיום אמר, כי הוא רוצה לתרום משהו לעילוי נשמת אביו, הוא שאל את ראש הישיבה האם יש לו רעיון...

הוא כלל לא התכוון לדבר עמו על תרומות בזמן השבעה, אך האיש ביקש ולחץ. בסוף אמר לו, כי הם מחפשים עכשיו תורם כדי להחליף את פלטות העץ הישנות של ספסלי הישיבה.
לא נאריך בכל פרטי השתלשלות הדברים, אך בסופו של דבר האיש לא מימן את פלטות העץ, אלא רכש לישיבה ריהוט חדש וכבד - כולל ארון קודש ובימה - בסכום המתקרב ל-100 אלף

וכל אשר נדבה רוחו (שמות לה, כא)

היה זה בחודש אלול. תקופה כלכלית קשה עברה על הישיבה. הקופה הייתה ריקנית וצחיחה. הנסיבות הניעו את ראש הישיבה לערוך מסע חירום מידי לחו"ל, כדי לגייס עזרה דחופה. על מנת לחסוך בעלויות, הוא טס עם מלווהו להונגריה, ומשם עלו על מטוס זול של חברה מקומית, בדרכם לארה"ב.

התקווה היתה מרובה, אך נסיעת החירום נחלה כישלון מהדהד. תורמים רבים שהו עדיין בחופשה בהרים, וגם מי ששהה בבית לא תרם מידי הרבה. הם הצליחו לכסות את ההוצאות פלוס רוח של כמה מאות דולרים - לא יותר.

בחזור עברו שוב דרך הונגריה, ומחמת סיבות שונות התעכבה הטיסה ממושכות. הם נאלצו להתגלגל יום שלם בארץ הגר, מה שהוסיף נופך עגום לטלטולי הדרך הקשים והמאכזבים. אבל למרות זאת חיזקו את עצמם שהכול משמיים, וכי כל עגמת נפש שיהודי עובר הכל לטובה.

הם עלו סוף סוף למטוס ישראל. ראש הישיבה ישב במושב האמצעי ומלווהו במושב הראשון. ליד החלון ישב יהודי שנראה היה כטיפוס אנטי דתי. הוא לא יכול היה לסבול את העובדה ששני יהודים חולקים עמו את אותו ספסל. הוא ישב בפנים אפורות וחתומות, ולא העיף אפילו מבט קט לעבר השכנים העבדקנים.

מספר ראש הישיבה שליט"א: "לא יכולתי לסבול את העובדה שאשב כעת שעתים וחצי ליד יהודי שיעשה לי כאלו פרצופים... אני רגיל לדבר עם אנשים מסוגו, והחלטתי לנסות לשבור את הקרח, כדי לקדש שם שמיים.

התחלתי לדובב אותו, אבל הוא ענה לי בחצי פה, כשהוא מקפיד לא להסיר את עיניו חלילה מהחלון...

התברר שהוא איש עסקים, הפועל במדינה אירופאית, וכעת הוא חוזר לביתו. הוא המשיך אמנם לדבר בריחוק, אולם חשתי שהצלחתי להוריד משהו מהניכור שלו.

לפני שנחתנו אמרתי לו, שהיה נעים לי להכיר אותו וכי הייתי רוצה את כרטיס הביקור שלו.

הוא הישיר אליי עכשיו לראשונה מבט: 'מה, נהנית?' - שאל בתימהון...

שקלים...

לראות את הרהיטים המפוארים. אחר כך נפנה אל אולם הישיבה הקטנה, כפי התכנית. להפתעתו הוא גילה, שהריהוט שם ישן ומתפורר.

"מדוע לא אמרתם שגם כאן זקוקים לריהוט?" תמה האיש. לבו היה חם לדבר מצוה והא התחייב לתרום ריהוט חדש, בדיוק כפי שנתן באולם הראשון...

למחרת בבוקר, חודש בפתאומיות זרם החשמל לישיבה. הסתבר שהתורם כלל לא 'קנה' את הסיפור על התקלה. הוא פעל מעצמו מול חברת החשמל ושלם את החוב של 40 אלף השקלים במלואו.

גם בהמשך השנים הוסיף האיש לתרום עוד ועוד. כה הרבה חסד הסתתר אפוא בתוככי מסע ההתרמה המאכזב והקשה. כל כך הרבה רחמי שמים צפונים היו בניתוק זרם החשמל. מעז יצא מתוק - וכפול שניים. "ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלוקיך".

(מתוך הספר 'כלכלה יהודית')

הוא לא חסך בכלום, וידו היתה פתוחה לרווחה. נסיעת הנפל לחו"ל והשתלשלות הדברים אחריה, בהשגחה פרטית מופלאה, הצמיחה אפוא קשר נפלא עם נדיב חם לב. אבל הסיפור כלל לא הסתיים.

הפסקת חשמל ותמיכה כפולה

כאשר הריהוט החדש עמד על מכונו בהיכל הישיבה המתחדש, הזמין ראש הישיבה את התורם למסיבת הוקרה. אך יום לפני האירוע אירע לפתע פנצ'ר.

חברת החשמל ניתקה את הזרם לישיבה, עקב חוב של 40 אלף שקלים...

בלית ברירה הוחלט להעביר את החגיגה לאולם הישיבה הקטנה ששכן בבנין סמוך, ולשבר את אוזנו של התורם על תקלה פתאומית, כביכול, שאירעה במערכת החשמל...

הגיע היום המיועד. התורם סייר באולם החשוך למחצה ונהנה

יהלומים מגדולי ישראל

נסיעה מ'בית ישראל' עד לעיר העתיקה באוטובוס של 'המקשר' היתה עולה חצי גרוש. היינו הולכים ברגל, בגשם ובשלג, בשביל לחסוך את החצי גרוש הזה...

מרן הגר"ע יוסף זצ"ל מתאר את לימוד התורה מתוך הדחק בצעירותו

כשהתחתנו, שירותים בחוץ, ואיזה מטבחון קטן, אמה על אמה ברום אמה, אפשר לעשות אותו מקוה בדיעבד... (מרן אמר זאת בדרך צחות). הכל היה עוני וחוסר כל. אבל ב"ה מי זוכר את הדברים האלה, שכחנו מה היה.

"מעולם לא הייתי לובש חליפה. ליום שבת קנה לי מור אבי מ'אלטע-זאכנ' שהיו מוכרים בגדים ישנים, איזה בגד משומש שלבשו אותו אולי עשרים אנשים... הייתי לובש את הבגדים האלה.

"אבל מזה למדנו תורה. 'נוצר תאנה יאכל פריה', 'כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר' - כך הבטיחו רבותינו, ומה שמבטיחים מקיימים..."

(גיליון וקראת לשבת עונג)

סיפר מרן הגר"ע יוסף זצ"ל על תקופת צעירותו: "בצעירותנו מה היה לנו? למדנו עם לחם צר ומים לחץ! כל יום הייתי לוקח איתי לישיבה לחם ועגבניה, יותר מזה לא היה לנו, לחם ועגבניה זה היה כל האוכל. פעם אחת לקחתי שמנת, היו מוכרים קופסא קטנה בשבעה מיל, אותו יום היה לי חגיגה, יום טוב, 'זכינו לאכול שמנת'... היה עוני, ובכל זאת למדנו תורה.

"באותו זמן היתה חברת 'המקשר'. נסיעה מ'בית ישראל' עד לעיר העתיקה היתה בחצי גרוש, היה חבל לי לשלם חצי גרוש, היינו הולכים ברגל, בגשם, בשלג, בשביל לחסוך את החצי גרוש הזה. אספתי וחסכתי את החצי גרוש, ומזה התחתנתי.

"לא היה לנו כסף לעשות את החתונה, מאיפה יהיה לי כסף לקנות שלחן וכסאות בשביל החדר שלי? היה רק חדר אחד צר

**אבי סיפר שלמחרת, בליל שבת, חש כאבי ראש עזים ונרדם,
והנה הוא רואה בחלומו סולם מוצב ארצה וראשו מגיע
השמימה, והוא עולה ומטפס בסולם ומגיע עד לראשו...
לפתע הוא רואה צדיק מתקרב, וסביבו עדת חסידיו. לשאלתו
מי הוא הצדיק, משיבים: הרי זה סבך - הרבי ר' אלימלך...**

הגה"צ רבי אורי ויסבלום שליט"א, בן אחר בן דור שביעי ל'נועם אלימלך' זי"ע, בסיפורי הוד מאלפים על חיי אותו רועה נאמן

"בבוקר שמו השכנות לב כי התריסים עדיין מוגפים, לא כהרגלה של בעלת הבית, והיא לא נראית בחוץ כדרכה בהכנות לשבת. הן פרצו אל הדירה, ולחרדתן, גילו את האם ואת בנה היחיד שהיה כבן אחת עשרה, שקועים בעילפון עמוק ונתונים בסכנת חיים. הזעיקו בבהילות את אחת מזקנות העיר שידעה פרק בעיסויים ובשמני מרפא, והיא מרחת על ראשם מה שמרחה עד ששבו להכרתם, אך עדיין נשקפה סכנה גדולה לחייהם.

"אבי סיפר, שלמחרת, בליל שבת, חש כאבי ראש עזים ונרדם, והנה הוא רואה בחלומו סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והוא עולה ומטפס בסולם ומגיע עד לראשו... לפתע הוא רואה צדיק מתקרב, וסביבו עדת חסידיו. לשאלתו מי הוא הצדיק, משיבים: הרי זה סבך - הרבי ר' אלימלך... ואז קרא: 'הרי אני זקוק לרפואה וישועה גדולה, רצוני לגשת אל הצדיק שיברכני'. פתאום ניגש אליו מלאך וניסה להפילו מהסולם, אך הוא התעקש וזעק: 'אל תפיל אותי! אני מוכרח לגשת לסבי!'. ואכן, הוא הצליח לגשת. הרבי הניח ידו הימנית על ראשו וברכו, ו-למחרת הוא הבריא לגמרי, ואילו האם נאנקה במיטת חולייה שבועות ארוכים. "סיפור זה היה אבי זצ"ל מספר בכל שנה ביארצייט בהתרגשות גדולה, כמי שזכה לראות בילדותו את הרבי ר' אלימלך בחלום ולקום מחוליו בברכתו! זאת אני זוכר, שאבי זצ"ל היה ספוג כולו בסיפורים ובאמרות קודש מהרבי ר' אלימלך, ואותם נהג למסור בלהט אש בכל הזדמנות."

אביכם נסע אף הוא לליז'נסק באותם ימים, טרום מלחמת העולם?

"אכן כן. הוא נסע פעם אחת לפחות, והיה מתאר את הנסיעה לליז'נסק באותן שנים שלפני מלחמת העולם, כשאלפי אנשים היו מגיעים לכבוד ההילולא. הוא היה נזכר, כי פגש שם קבוצת תלמידים מחסידי ברסלב, מישיבה שנקראה 'הלכתא כנחמני', על שם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע. קבוצה זו הגיעה לליז'נסק באותה שנה. כמו כן סיפר, שבאותה שנה הגיע לציון יהודי מהונגריה ('א אונגערישער איד'), ובעמדו על הציון תפס בזקנו הלבן וקרא בהתרגשות: 'רבי! הרי הבטחת שמי שיפקוד את הציון הקדוש שלך, לא ילך מהעולם ללא תשובה; והנה אני כבר זקנתי, ועדיין לא עשיתי תשובה', ופרץ בבכי מר...
"לאחר נישואיי, התגוררתי כמה שנים באנטוורפן-בלגיה. התגורר

מחזה מרנין נראה מידי שנה ביום כ"א באדר, בבית המדרש החסידי בחיפה: בסעודת ההילולא לכבוד הצדיק הקדוש הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע, הנערכת בראשות כ"ק האדמו"ר מנדבורנא-חיפה שליט"א, משתתף כאורח כבוד נכד הרבי, בן אחר בן דור שביעי ל'נועם אלימלך' זי"ע, ומדריך את הקהל בדרכו של הצדיק בסיפורי הוד מאלפים על חיי אותו רועה נאמן.

האורח הנכבד, הלא הוא הגה"צ רבי אורי ויסבלום שליט"א, משמש כמשגיח ומנהל רוחני של ישיבת 'נחלת הלויים' השוכנת בשכונת 'נווה שאנן' החיפאית. בדמותו הנערצת יש הרמוניה נפלאה של יהודי שורשי וחם מאוד לחסידות ולדרכי סבו הצדיק הנשגב, לצד תפקידו כמשגיח בישיבה חשובה.

ראשית, נבקש לשמוע את סדר היחוס של המשגיח שליט"א אל הרבי זי"ע!

"אבי הגאון רבי יעקב יצחק זצ"ל, מרבני העיר חיפה, נקרא על שם סבו המכונה במשפחתנו 'דער זיידע ר' איציק'ל', שהיה בנו של הרה"ק רבי נפתלי מליז'נסק, בן הרה"ק רבי אלעזר מליז'נסק, בן הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'נסק זכותו תגן עלינו."

מה שמעתם מאביכם זצ"ל על הסב הרבי ר' אלימלך זי"ע?

"ברשותכם, אפתח בסיפור על סבי רבי נפתלי זצ"ל, שהיה אדמו"ר בוז'יטשוב ובבאלחוב. הוא נפטר בגיל חמישים וארבע, לאחר ששבר את שכבת הקרח על גבי הנהר במקל כדי לטבול בו. הוא חלה בדלקת ריאות, שהיתה מחלה חשוכת מרפא באותם ימים, בפרט בעיירה קטנה זו שבה לא היה רופא לרפואה... יהודי מבני ברק בשם רבי נפתלי שרייבר ז"ל, סיפר לי מזכרונותיו על אותה תקופה, שבה היה שם רק מקווה עירוני, שכדי להגיע ולטבול בו, נזקקו לרדת שמונים מדרגות (!); לכן לא תמיד הצליחו להפעילו, ולא נותר אלא הנהר הקפוא. אך סבא לא אבה לוותר על טבילה, לכן טבל בנהר למרות הקור הנורא.

"לאחר שנפטר, נותר אבי יתום בן עשר-אחת עשרה, בן יחיד לאמו, לאחר שאחיו מייך ואחותו מיר'ל נפטרו ממחלות ילדים מצויות. הוא היה מספר בכל שנה ביארצייט בכ"א באדר סיפור מופלא: אמו ע"ה נהגה לאפות חלות בכל ליל שישי לכבוד שבת קודש. פעם אחת, לאחר שהכניסה את החלות לתנור, ביקשה לנמנם מעט מפאת עייפותה, אולם הנמנום התמשך עד אור הבוקר, ובינתיים התמלא הבית כולו בעשן...

שם הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זצ"ל, שהיה דור חמישי לרבי אלימלך; אמנם לא בן אחר בן, אבל קרבה בדורות קצרה יותר. ביום היארצייט בכ"א באדר, נהגתי להשתתף בסעודת ההילולא שהוא ערך. הוא הושיב אותי על ידו כנכד של הרבי. במהלך הטיש, הוציא רבי איציק'ל חבילת שום גדולה, והעמידה על השולחן לידו. הוא ביקש שאף אחד לא יחטוף, והוא יחלק לכולם, אך החסידים חטפו מהשום כמנהגם, ואני, שלא הורגלתי בכגון דא, ישבתי בצד ולא נטלתי כלום. פנה אלי הרבי בשאלה: 'און וואס איז מיט דיר?' (ומה אתך?). לאחר שהשבתי שאינני מורגל בכך, הוציא הרבי מכיסו ראש שום קטן והושיטו לי...

"בני הבכור, רבי אברהם הי"ו, היה

אז ילד בן שנתיים, והבאתי אותו אל הרבי. ביקשתי בעבורו ברכה, ואז הוציא הרבי מכיסו שטר של חמישים פרנק והושיט לילד. הילד הקט לא הבין מה פשר הנייר, והשליך אותו ארצה... הרבי ניסה לתת לו שוב את השטר, אך הילד השליך אותו גם בפעם השנייה. כשראה זאת הרבי נענה בחיוך: 'עס געפעלט מיר נישט! אן אייניקל פון דער רבי ר' אלימלך דארף ליב האבן געלט...' (לא מוצא חן בעיני! נכד של רבי אלימלך צריך לאהוב כסף...).

"כוונתו הקדושה היתה, כפי מה ששמעתי מאבי זצ"ל, שהרבי ר' אלימלך ביקש שעד עשרה דורות צאצאיו לא יהיו עשירים (כדי שלא יגבר עליהם יצרם לסטות מדרך הישר - ז.א.), ומכיון שזכות גדולה היא לאלו שיייתמכו בנכדיו, לכן רצה לתת לבני את הכסף... (בסעודות הילולא שאני משתתף בהן בחיפה יחד עם החסידים, לאחר שאני מספר להם מעשה זה, אני מוסיף בצחות: ברוך ה' אינני זקוק לתמיכה, פרנסתי מצויה, ולא התכוונתי לרמוז כלום)...".

נקישה לילית בחלון

"זכורני גם סעודת ההילולא אחת אצל הרבי מפשעווארסק, שהיה בה יהודי מירושלים, בנו של הדיין הגה"צ רבי פישל ברנשטיין זצ"ל. הוא סיפר במהלך הסעודה, שפעם ביקר אביו, רבי פישל דיין, בעיר ליובאוויטש, וראה שם כתבי יד עתיקים מבעל התניא זצוק"ל. בין הכתבים מצא מכתב, שבו נשאל הרבי מדוע כינה את ספר ה'תניא' כ'ספרן של בינונים', והרבי השיב: 'יען שראיתי שחיבר הרבי ר' אלימלך ספר 'נועם אלימלך', והוא ספרן של צדיקים גמורים, ולא כל מח סביל דא - ראיתי לחבר ספר לבינוניים'; כך כותב בעל ה'תניא', וזה נפלא מאוד.

"עוד שמעתי מעשה מעניין שסיפר הרב משמלווא, הגה"צ רבי שלמה זלמן עהרנרייך זצ"ל, שפעם היתה תקופה שבה הרבי

למחרת, בליל שבת, חש כאבי ראש עזים ונרדם, והנה הוא רואה בחלומו סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והוא עולה ומטפס בסולם ומגיע עד לראשו... לפתע הוא רואה צדיק מתקרב, וסביבו עדת חסידיו. לשאלתו מי הוא הצדיק, משיבים: הרי זה סבך - הרבי ר' אלימלך...

ר' אלימלך לא הניח תפילין של רבינו תם, והיה הדבר לפלא; מדוע הרבי אינו מניח את התפילין שכל הצדיקים הקפידו להניחן בכל יום?

"לאחר זמן מה, התבררה סיבת הדבר. פעם אחת, בשעה מאוחרת מאוד בלילה, לאחר שקיבל הרבי קהל שעות ארוכות כדרכו בקודש, ולאחר עבודה קדושה של ימים ולילות רצופים, ביקש לנוח מעט. עלה הרבי על יצועו וניסה להרדם, והנה נשמעה נקישה על תריס החלון. באותו רגע חלפה מחשבה בראשו של הרבי: 'הלא אינני מלאך, אני בשר ודם, מדוע אנשים לא נותנים לי מנוחה?', אולם ברגע קט התעשת הרבי והתחרט על המחשבה הסוררת; הוא קם כארי, ואף אל החלון לשמוע מה מבוקשו של

הדופק. היהודי ביקש ברכה בעבור בתו הזקוקה לישועה, והרבי בירך והתפלל בעבורה. לאחר מכן הרהר הרבי: אם זו היתה בתי האם היה נופל בליבי צל של ספק האם לקום מאוחר בלילה בעבורה? זאת אומרת, הסיק הרבי, כי עדיין לא פעלתי בעצמי שכל יהודי יהיה שווה אצלי כצאצאיי היקרים, ולא תהיה לי עדיפות כלפיהם...

"אם כך, הסיק הרבי, אינני רשאי להניח תפילין של רבינו תם, שהרי בהלכה נפסק (שו"ע או"ח ל"ד) שאלו מיועדות בעבור 'מי שמוחזק בחסידות', ואני עדיין איני עונה על הגדרה כזו. לכן הפסיק להניח אותן. 'לאחר זמן מה', הפטיר הרבי משמלווא, 'כנראה פעל כבר הרבי בעצמו, והחדיר בלבו הקדוש את הדרגה הנכספת, שכל יהודי יהיה שווה ערך בעיניו בדיוק כמו בני משפחתו הקרובים - רק אז הרשה לעצמו לחזור ולהניח את התפילין המיועדות למי שמוחזק בחסידות'..."

הטעות על המצבה

"עוד שמעתי מאחי רבי יהודה צבי שליט"א, הנקרא כך על שם הרה"ק רבי יהודה צבי מסטערטין זי"ע, סבי מצד אמי, סיפור נפלא כדלהלן:

"חותנו של הרבי ר' אלימלך היה רבי אהרון רוקח זי"ע. היו לו שני בנים - האחד נקרא רבי משה מבענדין, והשני נקרא רבי יהושע - רבי שיעלה, והיתה בת, שפרינצה, שהיתה זוגתו של רבי אלימלך. האח שיעלה סבל מיום היוולדו ממחלת עיניים קשה וחשוכת מרפא. הוא בקושי ראה בעיניו, והרופאים אסרו עליו לצאת לאור העולם. הוא היה סגור בבית פנימה בכל שעות היום, מחשש סכנה לעיניו. לאביהם, רבי אהרון, היה אח שנקרא רבי אלעזר מאמסטרדם בעל ה'מעשה רוקח'. הוא אבי שושלת

שעל ציון הרבי ר' זושא נכתב: 'פ"נ הרבי ר' זושא בן ר' אברהם' - שמעתי מאבי זצ"ל שהיתה זו טעות גרידא. על המצבה נכתב כך: 'בר"א', כאשר הכוונה בן רבי אליעזר, ומאן דהוא טעה לחשוב כי ראשי התיבות הם - בן ר' אברהם...

"עוד שמעתי מאבי זצ"ל, וכבר מובא בספרים, שהרבי ר' אלימלך התבטא כי היו לו שלושה דברים: עין, פה ולב. את העין הוא מסר לתלמידו 'החווה מלובלין' זי"ע, שכידוע ראה מסוף העולם עד סופו, את הפה הוא מסר לתלמידו הרה"ק 'האובה ישראל' מאפטא זי"ע, ואילו את הלב הוא הותיר לעצמו. "הרה"ק בעל ה'שפת אמת' זי"ע הבהיר זאת, כי כנראה לא מצא הרבי ר' אלימלך מי שראוי לקבל את הכח הטמון בלבו הטהור".

זכותו תגן עלינו - אמן!

(מתוך מרוה לצמא, אדר תשע"ז)

בעלזא, שעלה לארץ ישראל וטמון בעיר הקודש טבריה. כאשר התכונן רבי אלעזר לעלות לארץ הקודש, הגיע לבקר את אחיו רבי אהרון כדי להיפרד ממנו. במהלך הביקור, שם האורח לב לכך שרק אחד הבנים מתהלך בבית. לפליאתו היכן הבן השני, שייעלה, סיפר האב הכאוב כי הרופאים ציוו לסגור אותו בחדר מפאת מחלתו. מיד ביקש הדוד רבי אלעזר להביא אותו אליו. הוא הניח את ידיו הקדושות על ראשו, בירכו, ומיד נרפא הבן ואורו עיניו לאורך ימים, ויהי לנס.

"אגב, מעניין לציין כי לרבי אלימלך היו שני בנים: האחד נקרא רבי אלעזר, והשני נקרא רבי אליעזר ליפמן - על שם אביו. ורבי אלעזר - על שם דודו, אחי חותנו, רבי אלעזר רוקח מאמסטרדם".

אולי בהזדמנות זו מותר לשאול, האם האחים הקדושים הרבי ר' אלימלך והרבי ר' זושא היו אחים מאב ומאם?

"כן, בודאי. הם היו אחים מאב ומאם, ומה שהעולם אומרים

השונות היומי

הילד אינו מצליח להכניס את שקית האשפה לפח - האם מותר לעזור לו?

ורוחבם ד' על ד' טפחים, הרי תוכם וגבם רשות היחיד, ואע"פ שהם מטלטלים, דינם ככלים (שו"ע ס' שמ"ה סעיף ו'), משנ"ב ס"ק ט"ז), ולכן אם עומד בחצר שאינה מוקפת כהלכה, שדינה כרמלית, או ברחוב שהוא רה"ר או כרמלית, אסור להניח את השקית בתוך הפח, דנמצא שמטלטל מכרמלית או רה"ר לתוך רשות היחיד.

(הגרי"א הלוי דינר שליט"א, גיליון 'מים חיים' כי תשא תשע"ט)

שאלה: ילד (שמטלטל בעירוב) הביא שקית אשפה בשבת כדי לזרוק לפח האשפה, ואינו מסתדר בעצמו. האם מותר למי שאינו סומך על העירוב לעזור לו ולהניח במקומו את השקית בפח, כיון שזוהי העברה פחות מד' אמות?

תשובה: במקום שאין בו עירוב - בין שהוא רה"ר ובין שהוא כרמלית - מותר לטלטל תוך ד' אמות, רק אם זה בתוך אותה הרשות, אבל הפחים הירוקים המצויים אצלנו שגובהם י' טפחים

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק. עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

האם מותר לדבר לשון הרע על יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות בזמננו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

שישקול הדברים כפי דעת חברו ולא כפי דעתו, כי לא כל הדעות שוות, וייתכן שלפי דעת חברו ולפי השגתו אולי ימצא כי אין לו עוון ואשמה.

עוד מביאים בביאורים ומוספים, שגם דברים שהכל יודעים שנוהגים בהם איסור, אך לא יודעים את עצם האיסור, כגון בזמנים שלא היה ידוע חומר האיסור של השחתת זקן בתער, כתב בשו"ת רעק"א שהחוטא בזה נחשב שוגג, ומבואר שם שהכל תלוי במציאות של אותו דור, כמה מפורסם האיסור.

בביאורים ומוספים מביאים בהקשר לכך את דעות הפוסקים בעניין יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות בזמננו, האם נחשבים כתינוקות שנשבו. אמנם סיכום הדברים לעניין לשון הרע הוא, שגם לדעות שאינם נחשבים כתינוקות שנשבו, אין היתר לדבר עליהם לשון הרע, ראה שם בהרחבה. מאידך, דעת הגר"ח קנייבסקי שגם על 'תינוק שנשבה' מותר לספר לשון הרע כיון שאינו בכלל 'עמיתך'. ויש שכתבו עוד, שיש לחוש לדברי המדרש שאין לספר לשון הרע אפילו על נכרי, כדי שלא יתרגל על ידי כך לדבר גם על יהודי. ורק באופן שמראה בזה את חסרונו של אלו שחיים ללא תורה, הוי לתועלת ומותר.

בסעיפים הנלמדים היום ממשיך ה'חפץ חיים' בעניין סיפור לשון הרע על מי שעבר עבירה של בין אדם למקום. מתוך דבריו נוכחים אנו לראות עד כמה קשה למצוא היתר אפילו בנוגע לאנשים שבמובהק אינם שומרי תורה ומצוות, ועל אחת כמה וכמה בשומרי תורה ומצוות שנכשלים בחטא זה או אחר.

כותב ה'חפץ חיים', כי אדם בינוני שדרכו להשתמר מחטא, ונכשל רק לפעמים, אזי גם אם ראינו שחטא יש לתלות שעשה זאת בלא מתכוון או שלא ידע וכדומה, ואסור לגלות את חטאו, וגם אם ראוהו בכך כמה פעמים. ולא זו בלבד - אלא גם אסור לבזו לו ולשנאו בשביל זה, ויש לדונו לכף זכות, ולכמה פוסקים זו מצוות עשה דאורייתא של "בצדק תשפוט עמיתך".

בביאורים ומוספים מציינים בעניין זה מדברי ה'חפץ חיים' להלן, שהוא הדין כשוודאי יודע שאסור, רק שלא יודע חומרת הדבר, ואם היה יודע ייתכן שלא היה נכשל - גם כן אסור לדבר עליו. ואף אם אמרו לו במפורש שהדבר אסור, אזי בדבר שהאיסור אינו מפורסם, צריך שיאמר לו זאת אדם נכבד שראוי לסמוך עליו, או שיראה לו בספר, אבל בלא זאת אינו נחשב כמזיד, כי אינו סומך על המוכיחו. והכלל בדברים אלו, כתב ב'סדר היום',